

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาทางจริยธรรมและความชอบธรรมในการรายงานข่าวเชิงสืบสวน “รายงานแปซิฟิก” เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีของยันตระ อมโร ที่รายงานแปซิฟิกนำเสนออย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 1 ปี 2 เดือน โดยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์เนื้อหารายการที่ได้จากการสำรวจเนื้อหา การสัมภาษณ์ในเชิงลึกผู้ผลิตรายการ ประกอบแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรม ซึ่งเป็นทฤษฎีในแนวเสรีนิยม สาเหตุที่นำทฤษฎีนี้เข้ามาประกอบการวิเคราะห์ปัญหา เพราะหลักเกณฑ์ทางจริยธรรมที่รองรับข่าวในเชิงสืบสวนคือ หลักเกณฑ์แบบเสรีนิยม เมื่อวิเคราะห์จากทั้ง 3 ส่วนจึงรวบรวมเป็นปัญหาความหมิ่นเหม่ทางจริยธรรมที่ปรากฏในรายการรายงานแปซิฟิก โดยจะพิจารณาทั้ง 3 ขั้นตอนการรายงานข่าว คือ ขั้นตอนการเลือกประเด็นข่าว ขั้นตอนการเจาะข่าว และขั้นตอนการรายงานข่าว ส่วนตอนที่ 2 เป็นการศึกษาความเห็นของกลุ่มผู้เกี่ยวข้องโดยตรง และกลุ่มผู้ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงทั้ง 6 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้ผลิตรายการ กลุ่มผู้ตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์ กลุ่มผู้ถูกกล่าวหา กลุ่มนักสื่อสารมวลชน กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มนักการเมือง โดยตั้งเป็นประเด็นวิจัยที่หมิ่นเหม่ต่อปัญหาทางจริยธรรมเพื่อหาเกณฑ์หรือเหตุผลที่นำมาสร้างความชอบธรรมในทุกขั้นตอนของการรายงานข่าวเชิงสืบสวนเมื่อเกิดปัญหาความหมิ่นเหม่ทางจริยธรรม

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษามี 2 วิธี โดยผู้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจำแนกเนื้อหาว่ารายการรายงานแปซิฟิก ตอนยันตระ อมโร มีปัญหาจริยธรรมในแง่ใดบ้าง และมากน้อยเพียงใด

ตอนที่ 2 เป็นการวิเคราะห์เกณฑ์ที่กลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 กลุ่มใช้เป็นเหตุผลพิจารณาตัดสินเมื่อเกิดปัญหาหมิ่นเหม่ในเชิงจริยธรรม โดยวิเคราะห์จากประเด็นวิจัย ที่ตั้งออกมาจากกรณีปัญหาแต่ละกรณี

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัย มี 3 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

1. แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร ได้แก่ ข่าวหนังสือพิมพ์ ใบตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์ ช่อง 9 เอกสารลายลักษณ์อักษรทั้งจากฝ่ายผู้ถูกกล่าวหา และผู้กล่าวหา ที่รวบรวมได้จากกรณียันตระอมโร ในช่วง 1 ปีเศษที่เกิดกรณีนี้ออจ

2. แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ได้แก่ กลุ่มผู้ผลิตรายการ กลุ่มผู้ตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์ กลุ่มผู้ถูกกล่าวหา กลุ่มนักสื่อสารมวลชน กลุ่มนักวิชาการและกลุ่มนักการเมือง ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มบุคคลทั้ง 6 กลุ่ม สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเกณฑ์ในการตัดสินปัญหาที่พบในรายการรายงานแปซิฟิกได้

3. แหล่งข้อมูลประเภทโสตทัศนูปกรณ์ ได้แก่ เทปโทรทัศน์รายการรายงานแปซิฟิก ที่ออกอากาศในช่วงเวลา 1 ปี 3 เดือน คือตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2537 จนถึง 4 มีนาคม 2538 จำนวน 56 ตอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งตามประเภทข้อมูลมีอยู่ด้วยกัน 3 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลประเภทเอกสาร ได้จากการเก็บรวบรวมข่าวหนังสือพิมพ์ ใบตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์ช่อง 9 เอกสารลายลักษณ์อักษรทั้งจากฝ่ายผู้ถูกกล่าวหา และผู้ถูกกล่าวหา ที่รวบรวมได้จากกรณีของยันตระ อมโร ในช่วงต้นปี 2537 ถึงต้นปี 2538

2. ข้อมูลประเภทบุคคล การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกหรือการใช้แบบสอบถามไปยังบุคคลเหล่านี้ แต่เนื่องจากแบบสอบถามค่อนข้างยาว และต้องการรายละเอียดมาก ถ้าผู้ตอบไม่มีเวลาหรือไม่สะดวกที่จะอ่านผู้วิจัยก็จะใช้การสัมภาษณ์ตามแนวแบบสอบถามนั้นกับบุคคลทั้ง 6 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

2.1). กลุ่มผู้เกี่ยวข้องโดยตรง

2.1.1). กลุ่มผู้ผลิตรายการ

- คุณสมเกียรติ อ่อนวิมล อดีตกรรมการผู้จัดการบริษัทแปซิฟิกอินเตอร์คอมมิวนิเคชั่น เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการรายงานแปซิฟิกและเป็นผู้ที่เริ่มต้นเปิดประเด็นเรื่องยันตระในรายการรายงานแปซิฟิก

- คุณธวัชชัย กฤติยาภิชาติกุล ผู้ควบคุมรายการรายงานแปซิฟิก เนื่องจากเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดประเด็นและตรวจเนื้อหารายการก่อนนำเสนอ รวมทั้งเป็นหนึ่งในทีมงานที่เดินทางไปเจาะข่าวยันตระในต่างประเทศ

- คุณประไพพัตร โขมพัตร ผู้ดำเนินรายการรายงานแปซิฟิก และตามล่าหาความจริง เนื่องจากเป็นผู้ดำเนินรายการรายงานแปซิฟิก และเป็นหนึ่งในทีมงานที่เดินทางไปเจาะข่าวยันตระในต่างประเทศ

2.1.2). กลุ่มผู้ตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์

ในงานวิจัยนี้ได้สัมภาษณ์ความเห็นของกลุ่มผู้ตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 และกลุ่มผู้ตรวจฯจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เนื่องจากความตั้งใจเดิมของผู้ผลิตรายการต้องการให้รายการช่วงที่เป็นการจาริกยังต่างประเทศของยันตระ ที่ออกอากาศในชื่อตอนตามรอยจาริกยันตระในต่างแดนตอนที่ 1-4 ออกอากาศในรายการตามล่าหาความจริง ทางสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 แต่ผู้วิจัยมีข้อมูลว่า มีการเคลื่อนไหวเป็นการภายในยับยั้งไม่ให้อนุญาตออกอากาศรายการทางช่อง 5 ทางผู้ผลิตจึงต้องเลี่ยงมาออกอากาศในรายงานแปซิฟิก ช่อง 9 แทน ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์ความเห็นของผู้ตรวจทั้ง 2 สถานี เพื่อความสมบูรณ์

- คุณอรุณี นันทิวาส ฝ่ายตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์ สถานีโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เนื่องจากเป็นผู้ตรวจพิจารณารายการรายงานแปซิฟิก

- คุณสุลภัสญา เทพหัสดิน ณ.อยุธยา ฝ่ายตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์ช่อง 9 อ.ส.ม.ท. เนื่องจากเป็นผู้ตรวจพิจารณารายการรายงานแปซิฟิก

- คุณพิชญ์ สายสมร ฝ่ายตรวจพิจารณารายการสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เนื่องจากเป็นผู้ตรวจพิจารณารายการตามล่าหาความจริง

- คุณสมเกียรติ บุญรอด ฝ่ายตรวจพิจารณารายการสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 เนื่องจากเป็นผู้ตรวจพิจารณารายการตามล่าหาความจริง

2.1.3). กลุ่มผู้ถูกกล่าวหา

การสัมภาษณ์ผู้ตกเป็นประเด็นข่าวในการศึกษาวิจัยนี้ทำได้ยากในแง่การเข้าถึงตัวผู้ตกเป็นข่าวโดยตรง ไม่ว่าจะเป็นผู้ตกเป็นข่าวที่เป็นฝ่ายผู้กล่าวหา เช่น นางจันทิมา มายะรังษิ หม่อมคุณหญิง บริพัตร หรือผู้ถูกกล่าวหาโดยตรง เช่น พระยันทระ เพราะในช่วงที่เกิดเรื่องอื้อฉาวคู่กรณีสองฝ่ายได้หลีกเลี่ยงการให้สัมภาษณ์ ทำให้เป็นข้อจำกัดสำคัญของงานวิจัยนี้ แม้ว่าผู้วิจัยเองได้เข้าไปสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยมีส่วนในการไปเจาะข่าวนี้ด้วย แต่เนื่องจากการเป็นข่าวในช่วงที่เหตุการณ์เริ่มคลี่คลายแล้ว คือ ข้อกล่าวหาเริ่มมีน้ำหนักชัดเจนว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดจริง ทำให้การติดต่อขอสัมภาษณ์ผู้เสียหายทำได้ยากยิ่งขึ้น ในการติดต่อขอสัมภาษณ์ผู้เสียหายได้มีทำที่เป็นปฏิบัติต่อสื่อมวลชน แรกเริ่มผู้วิจัยกำหนดตัวผู้สัมภาษณ์ที่อยู่ในกลุ่มผู้ตกเป็นประเด็นข่าวดังต่อไปนี้ คือ

- ยันตระ อมโรภิกขุ ในฐานะที่เป็นผู้ถูกกล่าวหาโดยตรงว่าล่วงละเมิดทางเพศต่อสตรีหลายคน มีการละเมิดลิขสิทธิ์บทประพันธ์ ประพฤติตัวไม่เหมาะสมกับสมณเพศในการจาริกในประเทศและต่างประเทศ แต่ปัญหาที่ทำให้ไม่สามารถสัมภาษณ์ได้คือ การไปติดต่อขอสัมภาษณ์ได้กระทำในช่วงที่เหตุการณ์เริ่มคลี่คลาย มีหลักฐานชัดเจนว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลจึงไม่ได้รับความร่วมมือในการติดต่อขอสัมภาษณ์ทุกครั้งแม้ว่าจะพยายามติดต่อหลายครั้งแล้วก็ตาม

- นางจันทิมา มายะรังษิ ในฐานะที่เป็นผู้เสียหายเป็นคู่กรณีโดยตรงของยันตระ เนื่องจากมีความสัมพันธ์กันยาวนานจนมีบุตรด้วยกัน 1 คน ในช่วงที่ติดต่อขอสัมภาษณ์เป็นช่วงที่นางจันทิมากำลังถูกข่มขู่จากฝ่ายคู่กรณีอย่างหนัก ไม่เว้นแม้แต่การข่มขู่ทางโทรศัพท์ ขณะนั้นนางจันทิมาได้รับการคุ้มครองจากผู้ใหญ่ที่เธอนับถืออยู่ที่จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยพยายามติดต่อขอสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์หลายครั้ง แต่เนื่องจากต้องใช้เวลาในการสอบถามมากกว่า 1 ชั่วโมงและทุกครั้งที่ได้ติดต่อไปก็ไม่ได้พูดกับนางจันทิมาโดยตรง มีผู้รับเรื่องไว้ และเมื่อโทรศัพท์ติดต่อหลายครั้งก็มีการนัดเวลาล่วงหน้า แต่ทุกครั้งที่โทรศัพท์ไปตามนัดก็มีการเลื่อนกำหนดการสัมภาษณ์ออกไปหลายครั้งจนในที่สุดผู้วิจัยตัดสินใจยกเลิกการสัมภาษณ์นางจันทิมา เนื่องจากเห็นว่าสามารถจะรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของนางจันทิมาทางหนังสือพิมพ์และการสัมภาษณ์ในรายการรายงานแปซิฟิก มาประกอบเป็นความเห็นของนางจันทิมาได้

อย่างไรก็ตามแม่ได้สัมภาษณ์ผู้ตกเป็นข่าวทั้งฝ่ายผู้กล่าวหา และผู้ถูกกล่าวหาโดยตรงไม่ได้ แต่จากการติดต่อขอสัมภาษณ์พระผู้ติดตามใกล้ชิดยันตระ และลูกศิษย์ที่ติดตามยันตระ ในช่วงที่ผู้วิจัยออกไปเจาะข่าวนี้ด้วยตนเอง ปรากฏว่าได้รับความร่วมมือในการสัมภาษณ์บุคคลในกลุ่มดังกล่าว 3 ท่าน ดังนั้นข้อมูลที่ได้จึงเป็นข้อมูลของฝ่ายผู้ถูกกล่าวหาเพียงฝ่ายเดียว แต่ทั้งสาม

ขอให้ผู้วิจัยปกปิดชื่อและนามสกุลของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยให้เหตุผลว่า ไม่ต้องการเปิดเผยชื่อและสกุลต่อสาธารณะ แต่ต้องการให้ข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ด้านการศึกษา ดังนั้นกลุ่มผู้ถูกกล่าวหาที่ได้จากการสัมภาษณ์ คือ

- พระผู้ติดตามใกล้ชิดยันตระ (ขอไม่เปิดเผยชื่อ)
- ลูกศิษย์ผู้ติดตามยันตระ (ขอไม่เปิดเผยชื่อ)
- ลูกศิษย์ผู้ติดตามยันตระ (ขอไม่เปิดเผยชื่อ)

2.2). กลุ่มที่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรง

2.2.1). กลุ่มนักสื่อสารมวลชน

- คุณสมหมาย ปาริฉัตร บรรณาธิการบริหาร หนังสือพิมพ์มติชน อดีตนายกสมาคมผู้สื่อข่าวแห่งประเทศไทย เนื่องจากคุณสมหมายเป็นผู้เชี่ยวชาญการรายงานข่าวเชิงสืบสวน มีผลงานทางวิชาการ เช่น ข่าวเจาะ เจาะข่าว และสนใจปัญหาทางจริยธรรมของสื่อมวลชน ในฐานะที่เคยเป็นนายกสมาคมของผู้สื่อข่าวแห่งประเทศไทย

- คุณสุทธิชัย หยุ่น รองประธานกรรมการบริหารบริษัทสยามอินโฟเทคนเมนต์ ผู้บริหารหนังสือพิมพ์เดอะเนชั่น และกรุงเทพธุรกิจ เนื่องจากคุณสุทธิชัยเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ประสบความสำเร็จทั้งในสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ด้วยประสบการณ์การทำงานที่ยาวนานกว่า 30 ปี ทำให้มีมุมมองต่อปัญหาทางจริยธรรมของสื่อมวลชนที่น่าสนใจ

- คุณเทพชัย หย่อง บรรณาธิการอาวุโสสถานีโทรทัศน์ไอทีวี เนื่องจากคุณเทพชัยเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ก้าวเข้าสู่วงการโทรทัศน์ ด้วยประสบการณ์ในการทำงานกว่า 20 ปี และสนใจการรายงานข่าวเชิงสืบสวนทำให้มีมุมมองต่อปัญหาจริยธรรมของสื่อมวลชนที่น่าสนใจ

2.2.2). กลุ่มนักวิชาการด้านสื่อมวลชน

- รศ.พีระ จิระโสภณ อาจารย์ประจำภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาฯ เนื่องจากเป็นนักวิชาการด้านสื่อมวลชนที่สนใจปัญหาด้านจริยธรรมของสื่อมวลชน

- อาจารย์ณรงค์ ขำวิจิตร อาจารย์ประจำภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาฯ เนื่องจากเป็นนักวิชาการด้านสื่อมวลชนที่สนใจปัญหาทางจริยธรรมของสื่อมวลชน

- อาจารย์พรณพิมล สะโรชะมาศ อาจารย์ประจำภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาฯ เนื่องจากเป็นนักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนที่สนใจปัญหาทางจริยธรรมของสื่อมวลชน

2.2.8). กลุ่มนักการเมือง

- คุณอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ อดีตโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ระหว่างปี 2535 ถึง 2536 เนื่องจากคุณอภิสิทธิ์เป็นนักการเมืองรุ่นใหม่ ทำงานใกล้ชิดกับสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และสนใจวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของสื่อมวลชน ด้วยการแสดงทัศนะที่เป็นประโยชน์ต่อการการทำงานของสื่อมวลชน

- คุณอลงกรณ์ พลบุตร อดีตสส.เพชรบุรี พรรคประชาธิปัตย์ และเป็นอดีตนักสื่อสารมวลชน เนื่องจากคุณอลงกรณ์เคยเป็นสื่อมวลชนในช่วงก่อนที่จะก้าวไปเป็นนักการเมือง จึงเป็นผู้ที่เข้าใจการทำงานของสื่อมวลชนเป็นอย่างดี และมีมุมมองต่อปัญหาจริยธรรมของสื่อมวลชนที่น่าสนใจ

- คุณอรรถพล สรสุชาติ อดีตโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ในสมัยรัฐบาลนายชวน หลีกภัย ระหว่างปี 2536 - 2537 เนื่องจากคุณอรรถพลเคยทำงานใกล้ชิดกับสื่อมวลชนในฐานะที่เป็นโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และสนใจติดตามการทำงานของสื่อมวลชนจึงมีมุมมองต่อปัญหาทางจริยธรรมของสื่อมวลชนที่น่าสนใจ

3). ข้อมูลประเภทโสตทัศนูปกรณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลเทปโทรทัศน์รายการรายงานแปซิฟิกที่ออกอากาศตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2537 - 4 มีนาคม 2538 จำนวน 56 ตอนทำโดยการขออนุญาตถ่ายสำเนาวิดีโอจากผู้ผลิตรายการ

การจำแนกข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลได้แล้ว จึงนำมาจำแนกและจัดหมวดหมู่ซึ่งการจำแนกข้อมูลเป็นการจำแนกตามประเภทของข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. การจำแนกข้อมูลประเภทเอกสาร เมื่อได้รวบรวมข่าวหนังสือพิมพ์รวมทั้งเอกสารลายลักษณ์อักษรที่เกี่ยวข้องกับกรณียันตระ อมโรได้แล้ว ก็นำมาศึกษาและจัดระบบว่าจะนำเสนอข้อมูลเหล่านี้อย่างไร ซึ่งก็พบว่าสามารถนำเสนอได้ในบทที่ 1 คือ บทนำ และบทที่ 5 คือการวิ

เคราะห์เกณฑ์ในการตัดสินปัญหาจริยธรรม เพราะข้อมูลประเภทเอกสารบางส่วนก็นำไปตั้งคำถาม
ในแบบสอบถามเพื่อหาเกณฑ์ตัดสินปัญหาทางจริยธรรมจากบุคคลทั้ง 6 กลุ่ม

2. การจำแนกข้อมูลประเภทบุคคล แบ่งออกเป็น 3 ส่วนดังนี้

2.1). การจำแนกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ผลิตรายการรายงานแปซิฟิก ในประเด็นดัง
ต่อไปนี้

- จุดเริ่มต้นของการรายงานข่าวกรณียันตระ
- แหล่งข่าว
- การติดตามข่าว
- ผลกระทบ
- ปัญหาอุปสรรค

2.2). การจำแนกข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์ ในประเด็น
ดังต่อไปนี้

- ขั้นตอนการตรวจพิจารณารายการ
- หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการตรวจพิจารณารายการ
- ปัญหาในการตรวจพิจารณารายการ โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับการตรวจพิจารณา
รายการรายงานแปซิฟิก

2.3). การจำแนกข้อมูลจากการสัมภาษณ์หรือใช้แบบสอบถามกับบุคคลทั้ง 6 กลุ่มที่
เลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ เรียกว่า ตารางถอดรหัส แบ่งออกเป็น 3
ช่อง คือ คำวินิจฉัย (Judgement) เหตุผล (Rational) และ เกณฑ์ (Criteria)
โดยแจกแจงข้อมูลดังต่อไปนี้

กลุ่ม -----
ปัญหา -----
ขั้นตอน -----
ประเด็นวินิจฉัย -----

3. การจำแนกข้อมูลประเภทโสตทัศนูปกรณ์ เทปโทรทัศน์รายการรายงานแปซิฟิก ที่ออกอากาศในช่วงเวลา 1 ปี 3 เดือน คือตั้งแต่ช่วงวันที่ 1 มกราคม 2537 - 4 มีนาคม 2538 จำนวน 56 ตอน ดังต่อไปนี้

รายการที่ออกอากาศในปี 2537- 2538

* ตอนที่เลือกเป็นกรณีศึกษา*

วันที่ออกอากาศ	ชื่อตอน	รูปแบบการรายงาน
1). 1 มกราคม 2537	ปีที่จากไป 1	รายงานแบบไขว่ขาว
2). 8 มกราคม 2537	ปีที่จากไป 2	รายงานแบบไขว่ขาว
3). 15 มกราคม 2537	เปิดกรุมหาคไทย	รายงานเชิงตีความ
4). 22 มกราคม 2537	หลวงพอกุณ	รายงานเชิงตีความ
5). 29 มกราคม 2537	แอลเอ สะเทือน	รายงานแบบไขว่ขาว
6). 5 กุมภาพันธ์ 2537	*ยันตระวีจี*	รายงานเชิงสืบสวน
7). 12 กุมภาพันธ์ 2537	*ยันตระลิขิต1*	รายงานเชิงสืบสวน
8). 19 กุมภาพันธ์ 2537	ชางน้อยฮันนี่	รายงานแบบไขว่ขาว
9). 26 กุมภาพันธ์ 2537	แลงน้ำ	รายงานแบบไขว่ขาว
10). 5 มีนาคม 2537	บลิชเซอร์	รายงานเชิงตีความ
11). 12 มีนาคม 2537	ไฟป่า ห้วยขาแข้ง 1	รายงานแบบไขว่ขาว
12). 19 มีนาคม 2537	เจ้าพ่อเมืองชล กับ อิทธิพลท้องถิ่น	รายงานเชิงตีความ
13). 26 มีนาคม 2537	ไฟลา...ห้วยขาแข้ง	รายงานแบบไขว่ขาว
14). 2 เมษายน 2537	*ยันตระวีจี 2*	รายงานเชิงสืบสวน
15). 9 เมษายน 2537	กัมพูชา คลื่นสงครามใหม่	รายงานเชิงตีความ
16). 16 เมษายน 2537	หลวงพอกุณ 2	รายงานเชิงตีความ
17). 23 เมษายน 2537	วิกฤต... รัฐธรรมนูญ	รายงานเชิงตีความ
18). 7 พฤษภาคม 2537	ตกเจียว	รายงานเชิงตีความ
19). 14 พฤษภาคม 2537	ทงง ศิริปริชาพงษ์	รายงานเชิงสืบสวน
20). 21 พฤษภาคม 2537	ตั้งเก พลัดถิ่น	รายงานเชิงตีความ
21). 28 พฤษภาคม 2537	มงคล จงสุทรนามณี	รายงานเชิงสืบสวน
22). 4 มิถุนายน 2537	ไทยโชนี้เดอะคอนเนคชั่น	รายงานเชิงสืบสวน

วันที่ออกอากาศ	ชื่อตอน	รูปแบบการรายงาน
23). 11 มิถุนายน 2537	ร.ต. ฉลาด วรรณิตร	รายงานเชิงตีความ
24). 18 มิถุนายน 2537	ประพันธ์ศักดิ์ กมลเพชร	รายงานเชิงตีความ
25). 25 มิถุนายน 2537	อหิงสา แบบไทย	รายงานเชิงตีความ
26). 9 กรกฎาคม 2537	บอลโลก ...ใครได้ใครเสีย	รายงานเชิงตีความ
27). 16 กรกฎาคม 2537	ททท.ทุกขั้วมหัน	รายงานเชิงตีความ
28). 23 กรกฎาคม 2537	ปฏิวัติรเขมร ละครฉากใหม่	รายงานเชิงตีความ
29). 30 กรกฎาคม 2537	ศึกชิง สส. นครพนม	รายงานแบบไขข้อ
30). 6 สิงหาคม 2537	รถตุ๋นรัฐมนตรี	รายงานแบบไขข้อ
31). 13 สิงหาคม 2537	วัฒนา อีสวเหม กับสหรัฐ	รายงานเชิงตีความ
32). 20 สิงหาคม 2537	* คุยฎี... ยันตระ * หยุดไม่เป็น เย็นไม่ได้	รายงานเชิงสืบสวน
33). 27 สิงหาคม 2537	* สัมภาษณ์พิเศษ ยันตระ * จากสุญญตารามลิจัย	รายงานเชิงสืบสวน
34). 3 กันยายน 2537	ฝน...เชื่อน...วิบัติภัย หรือวิถีชีวิต	รายงานแบบไขข้อ
35). 10 กันยายน 2537	เงินเดือน ศักศรีดี	รายงานแบบไขข้อ
36). 17 กันยายน 2537	พลังธรรม รวมพลัง	รายงานแบบไขข้อ
37). 1 ตุลาคม 2537	น้ำปานครนายก	รายงานแบบไขข้อ
38). 8 ตุลาคม 2537	สัมภาษณ์พิเศษ อุปทูตโคจา ใครเป็นโจร ผมรู้	รายงานเชิงสืบสวน
39). 22 ตุลาคม 2537	DNA พิสูจน์พันธุกรรม	รายงานแบบไขข้อ
40). 29 ตุลาคม 2537	ขยะเชียงใหม่ ขยะการเมือง	รายงานเชิงตีความ
41). 5 พฤศจิกายน 2537	ทักษิณ ชินวัตร นักธุรกิจ นักการเมือง	รายงานเชิงตีความ
42). 12 พฤศจิกายน 2537	นายพลชินชอง ปฏิวัตินำเข้า ...กบฏส่งออก	รายงานเชิงสืบสวน
43). 19 พฤศจิกายน 2537	BMW ซีรีย 7 ยนตร์กรรมสำหรับรัฐมนตรี	รายงานแบบไขข้อ
44). 26 พฤศจิกายน 2537	อาจารย์นอกมหาวิทยาลัย	รายงานแบบไขข้อ
45). 3 ธันวาคม 2537	พลังธรรม พลังทรัพย์	รายงานเชิงตีความ

วันที่ออกอากาศ	ชื่อตอน	รูปแบบการรายงาน
46). 10 ธันวาคม 2537	สปก. สุเทพ ประชาธิปไตย ภูเก็ท	รายงานเชิงตีความ
47). 17 ธันวาคม 2537	ชาติชาย ชุณหะวัณ สตัยบรรณ... ที่ผันแปร	รายงานแบบไขข่าว
48). 24 ธันวาคม 2537	กลุ่ม 23+16 = 0	รายงานเชิงตีความ
49). 31 ธันวาคม 2537	ปีที่จากไป	รายงานแบบไขข่าว
50). 7 มกราคม 2538	สรุปลิ่งแวดลอมปี 37	รายงานแบบไขข่าว
51). 14 มกราคม 2538	*รอยจาริก ยันตระ ในต่างแดน 1 *	รายงานเชิงสืบสวน
52). 28 มกราคม 2538	ครูเสรีฐ คอมมิวนิสต์ปราบ คอมมิวนิสต์	รายงานเชิงตีความ
53). 4 กุมภาพันธ์ 2538	*คำสารภาพของจันทิมมา 1*	รายงานเชิงสืบสวน
54). 11 กุมภาพันธ์ 2538	*รอยจาริกยันตระในต่างแดน2	รายงานเชิงสืบสวน
55). 18 กุมภาพันธ์ 2538	*รอยจาริกยันตระในต่างแดน3	รายงานเชิงสืบสวน
56). 4 มีนาคม 2538	*รอยจาริกยันตระในต่างแดน4	รายงานเชิงสืบสวน

* ตอนที่เลือกเป็นกรณีศึกษา

เทพโทรทศน์รายการรายงานแปซิฟิกทั้งหมด 56 ตอน ได้นำมาคัดเลือกในเบื้องต้นเพื่อให้ได้เนื้อหาข่าวที่เป็นรูปแบบรายงานข่าวเชิงสืบสวน เพราะรายการที่นำเสนอไม่ได้เป็นข่าวสืบสวนทั้งหมด บางตอนก็เป็นการรายงานข่าวเชิงตีความ บางตอนเป็นการรายงานแบบไขข่าว ด้วยข้อจำกัดเรื่องทีมงาน และเวลาในการผลิตที่ไม่สามารถทำเป็นรายงานเชิงสืบสวนได้ทุกเรื่อง

เกณฑ์ที่ใช้แบ่งรูปแบบการรายงานข่าวทั้ง 3 รูปแบบ ได้พิจารณาจากองค์ประกอบของการรายงานข่าว การรายงานแบบไขข่าว คือการนำเสนอข่าวแบบให้ข้อมูลเพิ่มเติม เป็นการสรุพบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมานำเสนออีกครั้ง ไม่มีเบื้องหน้าเบื้องหลังในเชิงลึกเหมือนกับข่าวเชิงสืบสวน ส่วนรูปแบบการรายงานเชิงตีความ คือ การรายงานในลักษณะที่มีภูมิหลังของข่าว เหตุการณ์ปัจจุบัน และการคาดการณ์ถึงเหตุการณ์ในอนาคต ส่วนข่าวในเชิงสืบสวนพิจารณาจากองค์ประกอบของข่าว คือมีความลึก มีความกว้าง ความซับซ้อน ความแรง ความต่อเนื่อง เป็นข่าวเดี่ยว มีลักษณะเปิดโปงซุกซน และมีบทสรุป

หลังจากแยกรายงานข่าวที่เป็นข่าวเชิงสืบสวนได้แล้ว จึงนำมาคัดเลือกเฉพาะที่เป็น รายงานข่าวเชิงสืบสวนเรื่องยาว คือกรณีการรายงานข่าวเชิงสืบสวน กรณียันตระ อมโร ที่นำเสนอ ต่อเนื่อง 10 ตอนในช่วงตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2537 ถึงเดือนมีนาคม 2538 จากนั้นวิเคราะห์เนื้อหา รายงานการเพื่อค้นหาประเด็นปัญหาที่หมิ่นเหม่ทางจริยธรรมที่ได้ตั้งไว้ 6 ปัญหาคือ

1. ปัญหาในการสนองสิทธิที่จะรู้
2. ปัญหาความเป็นกลางในการรายงานข่าว
3. ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล
4. ปัญหาความรับผิดชอบต่องานของสื่อมวลชน
5. ปัญหาทางศีลธรรม
6. ปัญหาความขัดแย้ง-การแทรกแซง

โดยแจกแจงปัญหาทางจริยธรรมทั้ง 6 ปัญหาด้วยว่า อยู่ในขั้นตอนใดของการนำเสนอ ข่าว ซึ่งประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอนการเลือกประเด็น ขั้นตอนการเจาะข่าว และขั้นตอนการรายงาน ข่าว ในปัญหาจริยธรรมที่พบในแต่ละกรณีจะมี “ประเด็นวินิจฉัย” แตกต่างกัน ประเด็นวินิจฉัย ได้มาจากการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบการเปรียบเทียบทฤษฎีจริยธรรม การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ผลิต รายงาน- ผู้ตรวจพิจารณารายการ รวมทั้งการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมของผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ 2 ส่วน คือ ส่วนแรกวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อสร้าง แบบสอบถาม ซึ่งในแบบสอบถามได้กำหนดเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตั้งเป็นประเด็นปัญหาทาง จริยธรรมที่มีการถกเถียงกัน แล้วตั้งเป็นประเด็นวินิจฉัย ส่วนที่สองนำไปถามเกณฑ์ในการตัดสิน กรณีเกิดปัญหาหมิ่นเหม่ทางจริยธรรมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงและบุคคลที่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงรวม 6 กลุ่ม

1. การวิเคราะห์เนื้อหาารายการรายงานแปซิฟิก ได้แก่ การเนื้อหาจากบทรายการโทรทัศน์ การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ผลิตรายการ- ผู้ตรวจพิจารณารายการโทรทัศน์ โดยอ้างอิงกรอบทฤษฎีทางจริยธรรม แล้วนำมาแจกแจงว่ามีปัญหาในเชิงจริยธรรมในแง่ใด ในขั้นตอนใด และมีประเด็นวินิจฉัยอย่างไร

2. การวิเคราะห์เกณฑ์ในการตัดสินปัญหาทางจริยธรรมของกลุ่มบุคคลทั้ง 6 กลุ่ม โดยแจกแจงประเด็นวินิจฉัยของรายการในแต่ละตอนลงในตารางถอดรหัสอย่างละเอียด แบ่งกลุ่มตัวอย่าง ตามปัญหาทางจริยธรรม และขั้นตอนในการรายงานข่าว จากนั้นวิเคราะห์ว่าในประเด็นวินิจฉัยแต่ละประเด็น กลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 กลุ่มมีเกณฑ์ในการตัดสินปัญหาทางจริยธรรมอย่างไร แล้วสรุปเกณฑ์ที่ทุกกลุ่มใช้มากที่สุดในแต่ละประเด็นวินิจฉัย

ข้อสังเกตสำคัญคือการวิเคราะห์เกณฑ์การตัดสินทางจริยธรรมของบุคคลทั้ง 6 กลุ่ม เป็นการวิเคราะห์โดยอาศัยแนวคิดทางจริยธรรมสื่อสารมวลชนเสรีนิยมเป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อจะสามารถนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้อธิบายการทำข่าวประเภทข่าวสืบสวนได้

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลได้นำเสนอผลการวิจัยในลักษณะตารางทั้ง 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 นำเสนอเป็นตารางแสดงผลการวิเคราะห์ปัญหาทางจริยธรรมและประเด็นวินิจฉัยที่พบในเนื้อหาารายการ

ตอนที่ 2 นำเสนอตารางแสดงผลการวิเคราะห์เกณฑ์การตัดสินปัญหาทางจริยธรรมในแต่ละประเด็นวินิจฉัยของกลุ่มบุคคลทั้ง 6 กลุ่ม

โดยในบทสรุปได้นำเสนอเป็นตารางสรุปผล แสดงขั้นตอน ประเด็นวินิจฉัยและความเห็นพ้องในปัญหาจริยธรรมแต่ละปัญหาค้วย